

Förenklingsförslag: Små avvikelser i sprutjournalen ska inte ge tvärvillkorsavdrag

Idag är det:

- Svårt att göra rätt
- Problem med tillämpning
- Problem med lagstiftning

Förenklingsförslaget

- Bidrar till konkurrenskraft
- Ökar investeringsviljan
- Möjliggör fler arbetstillfällen
- Ger miljönytta
- Kan effektivisera/förbättra anseendet för myndigheter

Vad är problemet?

Problemet som förslagsställaren vill lyfta är att små avvikelser i sprutjournalen idag kan resultera i stora ekonomiska konsekvenser, exempelvis tvärvillkorsavdrag.

Varför är det ett problem?

Stort fokus vid tillsyn och kontroll ligger idag på sprutjournalen och även små avvikelser som inte har med själva användningen att göra kan ge upphov till anmärkning och eventuellt även tvärvillkorsavdrag. Det finns därför hos många en stor oro över att göra fel. Detta får till följd att man undviker att notera extra uppgifter utöver lagkraven. Därmed tappar sprutjournalen i värde som ett bra verktyg för uppföljning och planering i växtskyddsarbetet.

Tvärvillkorsavdrag är för många den största ekonomiska konsekvensen. Man upplever att risken är oproportionerligt stor i förhållande till betydelsen för miljön då sprutjournalen endast är dokumentation. En annan ekonomisk konsekvens kan vara att man i kommuner där riskbaserad taxa tillämpas kan få svårt att påverka sin taxa för tillsyn, trots ett i övrigt bra miljöarbete. Detta utreds dock inte här.

Hur omfattande är problemet?

Detta berör alla lantbruks- och trädgårdsföretag i Sverige där någon form av bekämpning med växtskyddsmedel utförs.

Vad är målet?

Målet är att små avvikelser i sprutjournalen inte ska leda till tvärvillkorsavdrag.

Förslag på lösning

Förslagsställaren trycker på att det behövs en större flexibilitet generellt sett. Med avseende på tvärvillkorskontroll kan vi då tänka att kontrollen bör fokusera på de växtskyddsåtgärder som gjorts och diskutera användning, hantering och de skyddsåtgärder som gjorts i samband med detta. Sprutjournalen ska i denna diskussion vara ett stöd och inte ett fällande dokument.

Nollalternativ

Att inte förändra vår syn på varför vi dokumenterar växtskyddsarbetet och vad som kan ge anmärkning och sanktion gör att vi missar ett bra verktyg för uppföljning, vilket är en viktig pusselbit i arbetet för ett integrerat växtskydd och på sikt minskad användning av växtskyddsmedel.

Regelverk

Kraven på att dokumentera växtskyddsarbetet grundar sig dels på EU-förordningar, dels på svensk lagstiftning. Regelverket beskrivs mer ingående i förenklingsförslaget "Förenkla rapporteringen i sprutjournalen".

Vad gäller tvärvillkor ska dessa baseras på gemensam lagstiftning inom EU. Stöd för hur tvärvillkor kontrolleras finns i Jordbruksverkets vägledning till kontrollanter, "Kontrollinstruktioner tvärvillkor 2021".

https://djur.jordbruksverket.se/download/18.382598821783902f1efba09/1615886257356/Kontrollinstruktion_Tv%C3%A4rvillkor_2021.pdf.

Av vägledningen framgår att fokus för tvärvillkor på växtskyddssidan, Vskydd 1–12, är hur dessa använts. Själva sprutjournalen nämns här enbart som ett sätt att underlätta en bedömning av om det är troligt att tvärvillkoret uppfylls. Att växtskyddsmedel och biocider används på ett korrekt sett återkommer i tvärvillkor kopplat till Livsmedel, LVäxt 3.

Krav på dokumentation i sig finns i LVäxt 4, som säger att all användning av växtskyddsmedel och biocider ska dokumenteras. Motsvarande krav finns i tvärvillkor för foder, Foder 12.

LVäxt 4 har sitt ursprung i bilaga 1 del AIII i förordningen (EG) nr 852/2004 om livsmedelshygien. I denna står följande:

III. Journaler

9. Livsmedelsföretagare som producerar eller skördar växtprodukter skall särskilt föra journal över
a) all användning av växtskyddsmedel och biocider,

Foder 12 har sitt ursprung i bilaga 1 del A avsnitt II.2A i förordningen (EG) nr 183/2005 om livsmedelshygien. I denna står följande:

II. Journaler

2. Foderföretagare måste särskilt föra journal över

a) all användning av växtskydds- och bekämpningsmedel.

I båda ovanstående förordningar specificeras inte exakt hur dokumentationen ska se ut.

Av instruktionerna till LVäxt 4 och Foder 12 framgår att kontrollanten ska kontrollera att all användning av kemiska och biologiska växtskyddsmedel och biocider som används i verksamheten dokumenteras och att följande uppgifter finns.

Växtskyddsmedel:

- typ av preparat och använd dos
- datum för användningen
- vilken gröda det gällde
- växtplats
- karenstid (om det anges på etiketten)
- skördedatum (anges vid skörd, om preparatet har karenstid)
- vem som utförde bekämpningen.

Biocider för bekämpning av skadedjur, såsom medel mot råttor och möss, fågelbekämpningsmedel, medel mot mollusker, maskar och andra ryggradslösa djur, mygg- och flugavskräckande medel etc.:

- preparat
- plats
- datum
- vem som utfört bekämpningen
- eventuell ställtid.

Enligt instruktionerna ska kontrollanten göra en sammantagen bedömning och avgör om rutinerna för dokumentation av användning av växtskyddsmedel och biocider uppfyller lagstiftningens krav. I instruktionen trycker man på att syftet med dokumentationen är att visa att endast godkända preparat används och att karenstiden mellan användning och första skörd följs eller att lokalen inte används innan ställtiden har gått.

Av bedömningsvägledningen för Foder 12 framgår att det finns möjlighet att klassa en avvikelse avseende dokumentation som mindre överträdelse, om misstaget inte medför risk för säkerheten för foder och djur. För LVäxt 4 finns inte samma möjlighet. En avvikelse avseende dokumentation ska, om denna rör livsmedel, hanteras enligt livsmedelsförordningen (2006:813), paragraf 39 d. Enligt denna ska en sanktionsavgift tas ut, motsvarande en procent av årsomsättningen, dock lägst 2 000 kronor och högst 25 000 kronor. Enligt paragraf 39 g finns därtill möjlighet att ta ut ett dubbel så högt belopp om samma överträdelse upprepas inom ett år.

Sammantaget tolkar vi den bakomliggande EU-lagstiftningen och instruktionerna till tvärvillkorskontrollanter som att syftet i huvudsak är att kontrollera användningen samt att dokumentationen uppfyller de huvudsakliga kraven på spårbarhet och livsmedels- och fodersäkerhet. Inte hur dokumentationen ser ut i detalj. För foderproducenter finns möjlighet att betrakta avvikelser som mindre. För livsmedelsproducenter ska avvikelser leda till sanktion. Det är därför mycket viktigt att instruktionerna vid tvärvillkorskontroll, och även annan tillsyn enligt livsmedelsförordningen, är tydliga kring vad som ska betraktas som avvikelse. De synpunkter som framkommit från lantbrukare i vårt projekt visar att det finns erfarenheter och/eller en oro kring att tolkningen är för sträng.

Kontaktperson

Anette Bramstorp, HIR Skåne AB

E-post: hirkane@hushallningssallskapet.se

Telefon: 010-476 20 00 vxl

LANTBRUKARNAS
RIKSFÖRBUND

Hushållnings
sällskapet

